

HRVATSKA RIEČ

PREDPLATA: za ŠIBENIK DONAŠANJEM U KUĆU TE ZA AUSTRO-UGARSKU
POŠTOM NA MJESEC K 15. ZA TRMJESEC K 3:75 POLUGODIŠNJE I GO-
DIŠNJE RAZMJERNO. — ZA INOZEMSTVO K 15 I POŠTARINA. — PLATIVO
I UTUŽIVO U ŠIBENIKU.

POJEDINI BROJ 10 PARA.

JUTARNJI LIST
IZLASI SRIEDOM, PETKOM I NEDJELJOM

Telefon br. 31. — Čekovni račun 71.040

UREDNIČTVO I UPRAVA „HRVATSKE RIEČI“ NALAZE SE U „HRVATSKOJ TI-
SKARI“ (Dr. KRSTELJ I DRUGI). — RUKOPISI NE VRAČAJU SE. — NEFRAN-
KIRANA SE PISMA NE PRIMAJU.

OGLASI PO CIENIKU.

Absolutizam u Hrvatskoj.

Ban Cuvaj traži krvnu osvetu.

Zagreb, 14. veljače.

Dok ovdješnje novine ne smiju ništa javljati o banu, dole sami njegovi ortaci idu od kavane do kavane i pričaju sa nekim osobitim zadovoljstvom, kako se ban Cuvaj zabavlja ovih dana u Beču. Tim hoće da provočiraj ljude, e da bi im tko naslo, pa hrvatsku milost u Beču potaknuo, da banu pravi demonstracije. Ali ovog njihovog lukavstva ne će nasići ništa. Bečka je hrvatska mladost učinila svoju dužnost. Ona se ne će dati bez razloga zatvarati od policije. Međutim se saznaje, da se u Beču blizu ugarskog ministarstva i privatnog stana u svako doba dana i noći nalazi sakriveno pol kumpnici strazara i da se ban Cuvaj u Beču kreće od javnosti.

Iz Beča je javio amo, da se ima profi odgovornim urednicima novina posjet subjektivno progostion. Također je naredio, da se ima pomjivo pratiti svaki korak svih pravaških i ostalih opozicionih političara i da ih se mora u času kakvih ma bilo najmanjih izgreda uapsiti i baciti u zator.

Grof Aehrenthal i Cuvaj.

Danas se amo znaće, da je uz grofa Khuena grof Aehrenthal moralni kriješadašnjem absolutističkom stanju u Hrvatskoj. On je pristao na njegovog imenovanja i još mu je, premda leži na smrti, da nalog da se koalicija osveti radi blaže, koju je doživio na Friedjungovu processu.

Rat do iztrage.

U nedjelju je ban Cuvaj imao odlužnu konferenciju sa grofom Khuensem u Beču. Kako se amo javlja iz Beča, razpravljaju su o tomu, kako će se vlasti glaviti prema prilikama demonstracija. Iz konferencije grof Kuen otišao je u grofa Stürgha pitati zadovoljstvu radi u Pragu spaljene zastave.

Grof Stürgh u magjarskoj službi.

Grof Kuen je grof Stürgh izrazio sažaljenje radi dogadjaja u Pragu i obećao mu je, da će se prazki „delikventi“ strogo kazniti. Svi će bili predani državnodjelništvo, da im se sudi radi nasilja. Čeka ih po tomu velika i stroga kazna.

Cuvaj kod priestolonasljednika.

Zagreb, 15. veljače (Brzjav). Prosečne se glasovi, da je priestolonasljednik nadvojvoda Franjo Ferdinand primio banu Cuvaja od Ivanske za vreme njegovog zadnjeg baravka u Beču veoma gladnomkrivo. Kaže se, da kad mu je ban Cuvaj stao pripovijediti o sadašnjem položaju, da mu je priestolonasljednik odvrađao, da mu je sadašnje stanje stvari u Hrvatskoj predočeno. Nije ga držao u audienciji ni pet časa. Ban je sav poliven ostavio nadvojvodin dvorac. O toku audiencije obavio je grofa Khuena, a tvrdi se, da je ovaj tješio Cuvaja, da utrake u borbi i da će doći vreme, kada će on — Cuvaj — dobiti zadovoljstvu za doživljenu blamažu. S ovim incidentom kod nadvojvode bili su se ovdje prosluti glasovi, da je Cuvaj odučio podneti demisiju, kad zna, da nadvojvoda neodobrava njegov režim.

Trializam — veleizdaja.

Ne smije se lakomšljeno preći preko „Memorandum“ zastupnika „stranke prava“ svih hrvatskih zemalja, podastrto Nj. * iz „Obzora“.

Veličanstvu Franji Josipu I. i prijestolonasljedniku nadvojvodi Franji Ferdinandu, što su ga zastupnici usvojili na svom sastanku u Zagrebu od 12. siječnja 1912. Sudjelovali su na tom „Memorandumu“ izabrani zastupnici „stranke prava“ na saborima kraljevine Hrvatske i Slavonije, kraljevine Dalmacije, Bosne i Hercegovine, Istre s kvarnerskim otocima i nekoj od zastupnika na carevinskom vijeću, njih 55 na broju. Zastupnici „stranke prava“ obratili se molom na kralja: „da bi, nadovezujući na reskript od 26. veljače 1861., upravljen hrvatskim saboru, sazvao zastupnike iz svih hrvatskih zemalja na vrijeme u glavni grad Zagreb, pa tome saboru namijenio zadaču, da sporazumu s Nj. Veličanstvom, zakonitom svojim kraljem, uredi unutrišnje odnose kraljevstva hrvatskoga i njegove odnose prama cijelokupnoj monarhiji onako, kako odgovara pravima i proribama hrvatskoga naroda, slijaju i moći prejasna dinstiće.“

Ako se u ovom petitu sastoji jezgra „Memorandum“, onda se lojalnijeg petita od ovoga ne da pomisli.

Ne da se tajti, da je „Memorandum“ u glavnim pozicijama odzrač političkoga mišljenja svih Hrvata, gdje su god nastanjeni. Medju Hrvatima imade danas jedva onoliko osvođeničenih magarona, jer su skoro na prstima jedne ruke nabrojio. Pa zar smo mi Hrvati svi, svi veleizdajnici? Veleizdajnici s onakvim petitem na kralja, kakav je onaj u „Memorandum“?

Ali trializam!

Da, trializam, bez ikakve sjenke o veleizdaji.

Otdud, što je po slobodnom izboru naših otaca obavljenom na Cetinu i, sjećaj 1527. naš kralj ujedno i kraljem Ugarske; otdud, što su po pragmatičkoj sankciji od g. 1723. i zemlje austrijske i one koje stoje pod zajedničkim kraljem Ugarske, Dalmacije, Hrvatske i Slavonije nerazdržive, izvode Magari za kraljevinu Dalmaciju, Hrvatku i Slavoniju ono, što bi za austrijske zemlje bilo smješno ustvrditi, a to je, da zajednica krune predpolaze jedinstvo države, a u toj državi da predpolaze prevagu magjarskoga elementa, kao privilegovanu vlađajućeg elementa nad drugim narodima i narodnostima, živućim pod istom krunom. U tom privilegovanim položaju nazivaju oni bitnost dualizma, a tko proti tom ustajte, on je veleizdajnik. Za to je i trializam veleizdajstvo!

Ali zajednica krune ne predpolaze jedinstvenog zakonarstva i jedinstvene uprave. To nam dokazuje povest od god. 1527. ovamo. Hrvatska je učestvovala u saboru ugarskom putem svojih „oratora“, upućenih posebnim putnicima, koje nisu smjeli da prekorake; a zaključci sabora ugarskoga, stvoreni pristupom naših „oratora“, imali su kraljevinu Hrvatsku zakonsku krijeput samu onda, ako su na hrvatskom saboru proglašeni. Uprava je postojala zajednička samo u toliko, u koliko je na to privođilo hrvatski sabor i samo uvjetno došlo, dokle je na to privolio. Na tom pragmatičkoj sankciji nije ništa promjenila. U njoj nema spomena o nerazdrživoj zakonarstva i uprave. Iz njezinoj takozvanoga autentičkoga tumačenja, sadržanoga u austrijskim i ugarskim zakonima od god. 1867., nemože Ugarska sprati Hrvatske, obziron na poslove zajedničke, izvoditi užu svezu od one, koja je s tim zakonima utemeljena spram Austrije.

Trializam, kako ga shvaćamo mi Hrvati, ne treba da dirne u svezu, koja se izvodi iz pragmatičke sankcije; on se ne sastoji u negaciji posala zajedničkih utemeljenih u zakonima od god. 1867. A onakav način rješavanja posala zajedničkih ukupnoj monarkiji, kakav je udaren u zakonima od god. 1867., niti se izvodi iz pragmatičke sankcije, niti je tim poslovima tako inherantan, da bi drugi način, možda puno spretniji, budi u čem diaro u njihovu bitnosti.

Trializam u ovom smislu shvaćen, a držim, da ga ovako shvaća i austrijsko

novinstvo, koje se na „Memorandum“ obaziralo prošloga tjedna —daleko je od veleizdajstva.

Nu, Magari, pokazujući na veleizdaju, ne brinu se ni malo za ukućnost monarhije; boje se za jedinstvo „ugarske države“. Diraju li jedinstvo, to je veleizdaj? Nu jedinstvo, kako ga oni naglašuju, umišljeno je u ovom smislu i obsegu, kako ga oni slijećima predučaju. Kralj ugarski, on je „Rex regni Ungarie et aliorum regnum, ac partium eidem annexarum“. Pod izrazom „aliorum regnum“ razumijevaju se kraljevine Dalmaciju, Hrvatsku i Slavoniju — što ih danas označujemo imenom Hrvatske. Ta skupina nije ni u nogodi od god. 1868., sklopjenoj između Hrvatske i Ugarske, označena „jedinstvenom ugarskom državom“, nego državom zajednicom. Ta je zajednica nerazdrživa sama u smislu pragmatičke sankcije. Ali prestatkom prag, sankcije prestaje i nerazdrživost, pa se Hrvatska povraća u prava vrišma god. 1527. izborom Habsburgovaca. Imade li tu traga vjekovitom nerazdrživotu jedinstvu „ugarske države“?

Za to je kruna sv. Stjepana simbolom i ništa drugo nego simbolom državne zajednice između Hrvatske i Ugarske i strana ovoj pridruženih, jer nogađa od g. 1868. tako označuje onu skupinu, koja se sastoji u Dalmaciju, Hrvatsku i Slavoniju s jedne i Ugarske „ac partium eidem annexarum“ s druge strane.

Gledi onih predmeta, koji nisu skupoj monarhiji zajednički, nego se po nadi god. 1868. priznaje potreba zajedničkoga zakonarstva i uprave za Ugarsku i Hrvatsku, nagoda sama dozvoljava promjenu obostranim sporazumom. A kad bi nam današnji magjarski poličari a la Polony naglašili, da oni neće nikada pristati na promjenu na korist Hrvatske, morali bi im odvratiti, da ćemo se o tom porazgovoriti, kad dodje „ad fractionem panis“.

Eto, u što se razplinjuje ono „jedinstvo“ ugarske, recitus magjarske države, a s njim i veleizdajstvo „Memorandum“ i eventualno trializam.

Tražiti državno udruženje svih zemalja, koje nastavaju Hrvati, ne traži „Memorandum“ ništa, što ne bi bilo pridvođeno u zakonima krunom odobrenim. Kad je ugarski kraljevinski odbor od god. 1866. izjavio našemu kraljevinskomu odboru, da ne zna, što je naš sabor u članku 42. od god. 1861. razumjevao, kad je iztaljkuo pravo na Medjumurje i na ostala virtutalia i teritorijalna prava Hrvatske, odvratno mu je naš kraljevinski odbor, da je naš sabor pod virtualnim zemljinskim obsegom razumjevao „otoke Kvarnerske, dio Istre i one dielevo sadanje (tadanie) Turske, koji su nekada spadali na trojednu kraljevinu“.

Ovaj virtualni zemljinski obseg, u

koliko se odnosi na Tursku, spada među one, u prag sankciji od god. 1723. načinu „partes, provincias et regna... divino auxilio recuperanda“. Na taj se virtualni zemljinski opseg odnose i one riječi kraljevske zakletve od god. 1867., koje glase: „da granice Ugarske i posestrimih joj kraljevina i sve, što ovim zemljama, kojim god pravom i naslovom pripada, ne ćemo niti ostrijuti niti okrnjiti, pače da ćemo ih na koliko moguće, umnožiti i razširiti...“ To je dakle ono isto državno udruženje zemalja, koje nastavaju Hrvati, koje je naglašeno u zakonima krunom odobrenim, pa ako danas „Memorandum“ peticiraju, da se to ostvari, gdje je onda veleizdaj? Težnja je njegova ona ista, koja se nebrojno puta pojavit u i našim saborima i u kraljevinskim odborima, s tom razlikom, što je danas dublje prodira u narod i što je poduprta jakom organizacijom „stranke prava“.

Dr. Š. Mazzura.

Ujedinjenjo akad.

omladini u Zagrebu.

Uzbudjeni i ogorečeni radi tiranije i neustava, gaženja lične slobode i proglašanja opozicionale štampe u Banovinu, — a osobito poradi tog, što je slavna stolica hrvatskih banova pretvorena u ekszpozitoru magjarske vlade, a u konkretnom slučaju, što je na tu stupiju čovjek bez ikakvih pristojnih kvalifikacija, osim toga što je kadar, da učini sve što mu se zapovidi od Pešte po ocu Khuenu — cijelokupno dјasto Splita odobrava istup zadržavačkih svenčilištarica i izrajuje im svoju nepokolebitu solidarnost.

Uvjereni smo, da ozbiljnost položaja zahtjeva slogu i jedinstveni izstup svih opozicionih stranaka na antinagodbenom temelju, koji je uviek, a osobito u sadjanim prilikama, kada se radi o samom narodnom obstanku — jedino opravdani i jedino moguć.

Mislimo, da u ovom momentu moraju prestati sve razlike opozicionih stranaka i da je potrebito da stupe u borbu proti — felbabi i srzenu Cuvaju (bez matre) i protiv svih eksponenta magjarske vlade, a za slobodu i jedinstvo kraljevine Hrvatske.

Dolje Cuvaj! Dolje Khuuen! Živjela cijelokupna akad. omladina!

Hrv. Kat. narodno dјaštvo. — Mladohrvatsko dјaštvo. — Hrv. srp. rad. napredna omladina.

Deset putujućih učitelja ribarstva i jedan nadzornik.

Častni zastupnik F. Lupis iznio je u saboru predlog, da vlasti ustanovu deset putujućih učitelja za ribarstvo i jedno mjesto nadzornika, koji bi imali biti dodeljeni namještaju u Zadru.

Mnogi se obraćaju k meni pismeno i ustumno, držeći me inspiratorom predloga zastupnika F. Lupisa, prikrovajući me već u napad, da sam se poveo za „amerikanadama“. Mnogi me opet pozivaju da im rečem svoju.

Pošto je ovaj predlog častni Lupis iznio u saboru dva dana iza tog odlazka iz Zadra, to onima je te drže nadahnuteljim ovog predloga „radi svojih ličnih interesa i brze karijere“ odgovaram, da za ovaj predlog nisam znao, niti mi je o njemu g. Lupis što govorio. Istina je da sam se jedno jutro pa čas razgovarao sa g. Lupisom, ali ne ob ovom predlogu, već o učiteljskim stvarima i učiteljskom pitanju. Što se tiče ribarstva, ja sam se imao sastati sa g. Lupisom kašnje, ili mu pisati, nu moj odlazak iz Zadra one moguće je sastanak, a pisao mu još nemanjam, a i ne treba.

Onima, koji me bide „radi ličnih interesa i brze karijere“ mogu reći sam, da za ovaj predlog nisam znao, a kad bi se i oživotvorno, neka znaju već una pred, da se „tog mastnog i unosnog mještua“ ne bi primio.

O prigovorima da kopam jamu sa „amerikanadama“ nadzorniku Loriu, mogu reći, da ja niesam kopao jamu nikome niti sada ni prije. Tko je kopao jamu nemanjam, ali me nije u njoj strovalo, već sebe, to zna svak, koji je pratio razvoj našeg ribarstva u ovo zadnjih dvadeset godina.

U ostalom je smješno govoriti ob ovome pitanju, kad se zna, da je g. Lori navršio godine služe i da je već prikazao spise za umirovljenje.

Što rekoh, nek je nuzgredice rečeno. Prodrujmo na „amerikanadu“ zastupnika Lupisa.

Ja ovaj predlog smatram sasvim ujmani i opravdanim sa više razloga i nadam se, ako sabor bude djelovao, da će jednoglasno biti i usvojen.

Kako rekoh, sa g. Lupisom niesam govorio, ali već unapred znam, da on ni ovaj predlog stavlja u smislu da se tu namjesti deset recimo na pučkih učitelja, ili što slična, jer bi onda i ja rekao g. Lupisu, da mu je predlog „amerikanada“, već on je mislio ovim predlogom imao samo drugu, ali poštenu i patriocičnu namjeru. Prem sam unapred mnogo toga znao, što opravdava predlog g. Lupisa, to u svojstvu pokrajinskog sudskog revizora za gospodarske zadruge pri revizijama ribarskih zadružava ujviro se da mnoge zadruge nemaju smisla ni da obstoje, jer ništa ne rade, a ako nešto i porade, to je užaludno, jer nezaujmu što će sa ribom. Posulo je onako kako mu draga, te se riba usmrđi, i svrši tamo odakle je bila i izvadjena.

Izpara li se mi reže, ne znađu na zakrpliti i onda gnijje, dok ne sagnje. Je li mrežu otangati, prostriti, leut popraviti, mrežu na zapas more baciti, ribu na poštu dovesti, sviču užeći, usaći i t. d. ne znaju, pa koja onda korist od zadruge.

Za sve ovo ne smješ, ne znađu na zakrpliti i onda gnijje, dok ne sagnje. Je li mrežu otangati, prostriti, leut popraviti, mrežu na zapas more baciti, ribu na poštu dovesti, sviču užeći, usaći i t. d. ne znaju, pa koja onda korist od zadruge.

Hvalevredno pomorska vlada porazili smo tamo mali mreži zimskih i ljetnih, ali koja korist, kad su došle u ruke neupućenih ljudi.

Mislim da je g. Lupis svojim predlogom na ovo ciljao dobro je uradio i ovo se mora izvesti, jer bez ovoga ostaje sva zadružna ribarski pokret mrtvo slovo, kao što će ostati mrtvo slovo i namjera vlade da ribarima pomogne preko saveza koga namjera osnovati u Trstu su početnom glavicom od 100.000 K. Moru za mnoge ove ustanove značiti će propast, jer će se novci uzajmiti, a neće se imati odakle povratiti.

Dužnost je vlasti da ustanovi mjesto deset petnaest mjeseta ribarskih stražara i da kupi deset motora na benzini za nadzor nad ribarenjem, deset mjeseta putujućih učitelja za ribarstvo i mjesto upotrebiti ono 10 parobroda za nadzor neoprebit, da ih stavi na razpoloženje ribarskim zadrugama, o čemu će drugi pu reći obširno svoju.

Ovi ljudi ne bi imali biti nikakvi gradski fičirici, već naši stari i prokušani ribari, koji bi naše neuke ribare uputili u krojenju, kranju, čuvanju, popravljanju, tanjanju mreža, soljenju ribe i načinu ribarstva. Za sve ovo hoće se praksa, netreba nikavokšku školu, jer se tamo stiće teorija običeg ribarstva a to za nas nije tako nužno, kao što je nužno praksa.

Moramo se jednom za uvek ostresti onog nesretnog sistema, koji misli, da je samo šešir pametan, a da kapa nezna ništa. Ako je ovo načelo pogubno kod mnogog toga, to je po naše ribarstvo ubitac, jer ovde vredi uprav načelo kapa zna, a klobuk nezna. Prihvatimo se dakle kape i neka nam ona bude učiteljicom u preporodu našega ribarstva i nećemo se pokajati.

Ustanovimo deset mjeseta putujućih učitelja za ribarstvo i povjerimo ih desetnicima naših valjanih ribara i nećemo se pokajati, jer će plod biti obilan. Nemamo li odakle, jer su finance slabe, a mi ukinimo deset ili dvadeset mjeseta ribarskih stražara, koji i onako nisu nego prosta para, ali nekoristna para.

Počimmo nešto praktična, nešto trajna i korisna. Gosp. Lupis svojim predlogom pokazao je put kojim bi morali poći, želimo li viditi naše ribarsko napredno. Ja sam mu zahvalan a drugi nek slobodno to zovu „amerikanada“. V. Belamaric.

Velike demonstracije u Zagrebu.

Radništvo proti tiranima. — Demonstracije. — Redarstvo uzmiče. — Detvetačna redara ranjeno. — Uapšeno 250 osoba.

Zagreb, 13. veljače.

Ovdje sve vrije. Zulum tiranina izazivaju na odpor sve narodne slojove, i težko je sprečiti strašan sukob, ako se ne prestane već jednom izazivati hrvatski narod.

Večeras u 6 sati počele su velike demonstracije, koje su brzo zahvatile celi grad. Savzana javna pučka skupština od socijalista za pravsdij protiv nestavnog režima u Hrvatskoj bila je zabranjena policijskim mješićima, da će radnici ipak obdržavati skupštinu, obkolila je Frankopansku ulicu, gdje se nalazi gostionica Elijaša, u kojoj je bio uređen sastanak. Međutim su radnici pošli u „Kolo“ s pozivnicama u ruci, da drže pouzdani sastanak. Policija je zatvorila celi zgradu, pače i privatnu gostionicu „Kolo“ i nije dala gostoničaru da primi gostove. U to doba, upravo prije predstave, bilo je pred kazalištem osim radnika i mnogo drugog sveta. Policija je navalila golim sabljama na običninstvo lupači bez obzira desno i levo na ljudi, žene i djecu bez razlike. Radnici su onda odgovorili silom na silu, navailili na redare kamenjem i za čas ih natjerali u bieg sve do Jelačićevog trga. Policija je zatim zatvorila Jelačićev trg, Ilicu, Frankopansku ulicu, Prilaz, ostale pobećne ulice i sve ulaze na Markov trg. Od onda traju nepristupačka izazivanja između demonstranata i policije. Demonstranti plaše konje redara bacanjem zatrica i nepristupno dolazi do omanjih sukoba.

Demonstracije još uvek traju. Uapšeno je mnogo osoba, ali se još ne zna koliko, jer policija neće da nikome dade, niti novinarama, informacija.

Zagreb, 14. veljače.

Sinočnjim demonstracijama sudjelovalo je više hiljada osoba, radnika, djaka i građanstva. Mnogobrojno redarstvo i oružništvo bilo je nemnočno prama opravdanom gnjevu mase. Demonstranti su, na brutalni postupak redarstva, odgovorili kamenjem, izpalili višu hitacu iz revolvera, te jednog redara težko, a 18 lako ranili. Od demonstranata ranjene su samo 3 osobe.

U kasnu noć policija je počela apsiti te je zatvorila 250 osoba.

Među radničtvom vlada sliha ogroženost te se očekuje, da će radnici proglašiti generalni štrajk i sili odgovoriti silom.

„Pod hrvatskim Albom“

„Reichspost“ o hrv. prilikama.

Uvaženi bečki list „Reichspost“ u svome broju od subote donosi pod gornjim naslovom o hrvatskim prilikama slijedeće:

„Nema u Europi zemlje, u kojoj je sloboda štampe tako skućena, kao što je danas u Hrvatskoj. Možda bi se jedino mogla izuzeti Portugalska, koja je pod jarmom republikanskog silišnika. Mi nismo pristaši principa, da u štampi mogu strasti slobodno da gospodare, ali prema ovome ekstremu stoji jednako i drugi, kad se naime hoće da silom skuči svaku neugodno mišljenje, kad se političkoga protivnika prognoi samovoljnim zapljenjama, koje mu oduzimaju mogućnost, da se u obće za njega u javnosti znade. I ovakovo silovito gnijavljenje protivnika nastaje tijekom, a ta može da čitavu zemlju dojde u potonu; ona oštećuju auktoritet, sramotu ime kraljevo, koje zlorabi u svoje silovite svrhe, te ugušuje sve dobre i umjerene elemente. I ovakovo gospodarenje imamo mi sada u Hrvatskoj pod banom Cuvajem. Progjanje štampe, koje je nekoć Badeni uveo u Austriji, te koje ni prije ni kasnije nije imalo sličnoga primjera, ništa je, i grčka je prema onome, što se sada u Hrvatskoj zbića. Svagdano

biva na tučet listova zapljenjeno; jedino je vladina štampa redovito pristupačna publici. Pa i najmanja rječ kritike proti banu nosi sa sobom zapljenju list. Ali progjanje štampe ne ostaje samo kod toga. Zapljenjene bivaju i same bezazlene vesti, n. pr. čitatelj u ugarskih novinama, poziv na izplatu preplate itd. U času kad ima da list bude gotov, već čekaju detektivi sa gotovim konfiskacionim odredbama, u kojima se zabranjuje širenje dočnoga lista. List takođe biva zapljenjen prije nego li se znade, što u njemu stoji. Iako zakon čisti i bistro kaže, da u odredbi konfiskaciji svaka zapljenjena stavka mora da bude navedena, ipak listovi ne dobivaju o tome nikakve obaviesi, već im se naprosto zabranjuje širenje i ekspedicija. Kod državnog odvjetništva treba po 6 do 7, a više puta po 10 sati dok se doznaće, što je zapljenjeno. Usled toga ne može list da priredi kao obično odmah drugo izdanje, izostaviv zapljenjene stavke, već tek drugi dan, tako da list potpuno zakasnji, te ga čitaci jedva jedan dan kašnje prime.

Mi nismo nikakvi prijatelji „Potteta“ i u „Reichspostu“ je više puta bio osudjen njegov način borbe, ali lojalni protivnici ne može ipak da odobi, što je n. pr. ovaj list uslijed tendencioznog progjanja štampe, započetog za bana Tomašića, a nastavljenog za Cuvaj, kroz sami četvrt godine bio četvrteset puta zapljenjen, a da se nikada nije kušalo redoviti sudbini progona zapljenene. Ovo gnijavljenje štampe dolazi dole, da majarska pošta po nekoliko dana zadražava opozicionale listove, pa ih tek tada prosljeđuje, a to jedino stoga, što oni ne odobravaju magjarsku politiku hrvatskoga bana.

Trebalо bi sakriti obraz od stida, kad su u jednoj zemlji monarhije ovakove prilike moguće.“

Iz hrvatskih zemalja

Za izbornu kooperaciju.

Poslovni odbor stranke prava države je svoju redovitu sjednicu, u kojoj je raspravio tekuće poslove i među inim uzeo u pretres dopis koalicije, upravljen na stranku za kooperaciju u dođućim izborima. Jednoglasno je prihvaćeno načelo, da se nadje osnova, kako bi se borba protiv Slavka pl. Cuvaja mogla što uspešnije dokončati, pa su u tu svrhu izabrani gg. dr. A. Horvat i Stj. Zagorač, da se već izabranim odaslanicima koalicije države i S. Pribićevićem budu u dodir i stvar u svim detaljima pretresu, a konačnu odluku će izreći viće stranke prava za Banovinu, koje će se u tu svrhu sastati.

. „Hrv. Dnevnik“ pod obtužbom radi veleizdaje.

Proti odgovornom uredniku pravaslog „Hrvatskog Dnevnika“ u Sarajevu posvedena je iztraga radi zločina uvrede Veličanstva, počinjena navodno tim što je list kritizirao razputst hrv. sabora.

To je Hrvatima plaća za usluge i žrtve učinjene za monarhiju? Ali crnac je izvršio svoju, pa sad može ići . . .

Odgoda proslave 50 godišnjice „Kola“.

Uslijed nesrednjih prilika u domovini, odgoda se za 15. 16. i 1. kolovoza 1912. najavljenja proslava 50 godišnjice zagrebačkog „Kola“.

Protiv magjarskih škola.

Pred sudbenim stolom, zagrebačkim provedenom glavna razprava proti onim djacima, koji su prilikom proslave „Narodnog blagdana“ 4. 5 srpnja prošle godine demonstrirali proti Julijanovih škola u Hrvatskoj, a napose izkallili svoj mladenački gnjev nad zgradom prometne uprave u Gajevoj ulici.

Izrečena je osuda, kojom se opt. Ervin Rekettye i Dragutin Vrbanj osuđuju radi prekršaja paragrafa 462 k. na tri dana zatvora, a troškovom proglašu neurterivima. Rješeni su od obtužbe: Zvonimir Böhm, Branko Markov, Vladimir Vaković i Šipan Inkret po paragrapu 259 t. 3. kp.

Dr. Polit za koaliciju, a proti trializmu.

„Vilag“ objelodanjuje članak iz pera bivšeg zastupnika dr. M. Politu-Desančiću, u kojem se ovaj bavi trializmom i medju ostalim veli: U sadašnjim odnosima i prilikama namijeće se pitanje, da li je moći

u Hrvatskoj sadašnju unionističku stranku uzdržati ili novu svirati. U Hrvatskoj imade još jedna takova stranka, koja stoja na bazi ugarsko-hrvatske nagodbe, a to je hrvatsko-srbska koalicija. A ta je stranka baš izvršena najvećim progonima sa strane Magara. U članku se dalje opisuje djelovanje bana Cuvaja i njegovih predstavnika, koji svi sporazumno s ugarskom vladom proganjaju hrvatsko-srbsku koaliciju. Dr. Polit čudi se, da magjarske oporebine stranke mirno gledaju ovu Khuenhovu i Cuvajevu rabotu, jer time podržava austrijsku politiku i podjedno služe trijalizmu.

Hrvat član počastne legije.

Zasluzni bivši tajnik zagrebačke trgovine komore g. Vladimir Krešić odlikovan je krstom francuzke počastne legije za zasluge stečene oko francuzko-hrvatskog bližnjina.

Majgrski novinari za Hrvatsku.

Medju budimpeštačkim novinarima nastao je pokret, da se sazove generalna skupština, na kojoj će se manifestirati simpatije prema hrvatskim žurnalistima i prihvatići prosvjednu rezoluciju proti praksi konfiskacije u Hrvatskoj.

Gospodarski pregled.

Dionička pivovara „Adria“ u Trstu.

Kako smo svojedobno javili, pretvara se Tršćanska eksportna pivovara i tvornica sira K. Liebman u Senožeču sudjelovanjem Jadranske banke u Trstu u dioničarsko društvo sa podjungom uplaćenom glavnicom od K. 100.000.

Iz ukusnog ilustriranog prospektka, kojega je izdala pivovara i kojega Štale na zahtjev svakom interesentu bezplatno, vidi, dimo, da je pivovara Senožeč bila osnovana god. 1820. po obitelji Dejak i koja je jedna izmed najstarijih pivovara na jugu naše monarhije.

Mjesto je osnutak pivovare bilo je vrlo dobro odabran, budući imade u dovoljnoj količini izvorne vode koja, zajedno sa svježim zrakom, sačinjava dva vrlo važna faktora za kvalitetu konačnog proizvoda.

Koncem godine 1893 prešla je pivovara iz posjeda gospode Braća Holt u ruke obitelji Liebman.

Sadanji „posjednici“ proširile znalo-tvorničke uređaje, te okoristiv se tehničkim napredkom, uvedoše u tvornicu moderne strojeve i aparate.

Uzorepoza za povećanjem i proširenjem proizvodne snage porasla je i producija piva. Dok je godine 1894. produkcija pive iznajala jedva 3000 hl, poskočila je ista godine 1894 na 17.000 hl, te u godini 1911 provelo se je veći 35.000 hl., t. v. više nego deseterostrukta produkcija godine 1894, koje godine je pivovara prešla u ruke sadanju vlastnika.

Senožečko svjetlo pivo (Regina à la Pilsen) te crno pivo à la monakovsko, vrlo na dobroručnu, te se u velikoj mjeri izvaja i u inozemstvo, gdje se je pivo uslijed njegovog delikatnog ukusa te njegovog osobitog svojstva, da se može dugi održati, brzo uvelo.

Kako nam se javlja, izkazuje balanca za godinu 1910/11 nakon znatnih odpisa, toliko čistoga dobitka, da bi odgovarao skoro 10% ukamčavanju projektilane dioničke glavnice, te pošto su prilike na daljnji razvoj pivovare vrlo povoljni, očekivati je takoder u budućnosti veliki rentabilitet potuze.

Dosadanji vlastnici preuzeli su 500.000 K. dioničke glavnice u temeljnim dionicama,

od K 500.000 prioritetskih dionica potpisalo se K 200.000 privatnim putem, a ostalih K 300.000 nom. ulazu koncesionari na javnu supskripciju, koja će se obdržavati od 19 do 29. o. m. Upozoravamo na u današnjem broju objavljen poziv na supskripciju, te dodajemo, da Jadranska banka prima već od danas predprijevate za iste dionice. Odpadajući tiskanci mogu se dobiti bezplatno na blagajnama Jadranske banke u Trstu, Opatiji i Ljubljani, te takoder kod Hrvatske vjerske banke u Dubrovniku, Splitu, Šibeniku i Zadru.

Nevolja u Kotarima.

Primamo iz Ravnih Kotara: Davno je godina zacrnila Kotare ko što je ova. Žita bijaše, Božje pomoci; a tamo previsje trovanja. A kurukura ni smjena. U Lišanskom polju, gdje mu je majdan, ljudi su radili silih proletjnih i ljetnih voda i po dvaput preoravali. Zadnje kise zatvorile jaragu — kako u njoj rade — voda se vrati i uništi sve poplaviv cielo polje. Neko

je zaradivao na jaruzi, al božje vrije od prije Božića. Kukavna zarada, kad se ne plaća već 1.40 do 2 kr; ženskičim suha kruna; a poslije nadnice još nisu plaćene. Od celih selja jedva da desetak dina dokruši, a pare izbiti odnike: vina suze, svinjad poboljela i pokrepala, peradi na hiljade, vunjači matica, kozjači nedagu držati. Pa sad skumilo sve sebicje glavom u svjet, jer udžbu nijedne, a s obćine odpremaju ih nemilim besedama.

Molimo naše zastupnike, da se zaustavi, dok narod nije počeo crkavat od gladi. A vele da je i toga.

Nevoljni američki lozi.

Na suho i zeleno Blagajna u Vodicama još razpolaze sa 2500. Naručitelji nek se na nju obrate.

Pripomoč ujarskom odsjeku Zemaljskog Gospodarstva. Vieča.

Ministarstvo pojedinstveno udjelilo je ujarskom odsjeku Zemaljskog Gospodarstvenog Vieča 45.000 K. u ime državnog doprinosa za poslovne troškove za 1912, te suviše pripmoč od 50.000 K. za uređenje središnjeg skladista ulja u Zadru.

Naši dopisi.

Imotski, 12 veljače. Medju domaćim vlastitim „P. S.“ javlja cijelom vaseljenom svetu, da se imotska krajina nalazi bez liečničke pomoći, jer da Dr. Mladinov troši utaman vrije u saboru. Kada smo ovo pročitali nasmijali smo se, ali nam je ujedno održalo, kako se negdje zajedničke urote kuge. Dobro je da cijela javnost, što se može ovamo u našoj krajini događati. Dr. Mile Vuković, taj kapacitet na Balkanu, redovito u Čitaonici — do koje ure to on zna — Boga krade vrije, a jurom ovanje u krevetu do 10 ili 11 ure. Naravski ovako po demokratsku ne može da svagdje dopre. Da još bolje osvijestimo njegovo poštenje, iznosimo sledeći slučaj: Dne 22 siječnja došao je k njemu Petar Batinić radi bolesti oca, jer bio prieki slučaj. Nije htio poći, nego mu je dao jedan lek, uz motivaciju, eto to mu daj, pak ćemo vidjeti, ko bojje zna ili ja ili Mladin. Na 23 došao ga je moliti drugi sin Stipan, da uzmne koliko hoće, da samo dodje, jer je prieki slučaj. Odgovara „da neće pa se da mu daje sve blago“ ovoga svjetla, k omonaži, nož nadodajući „eno ti oni jar... Mladina koji ga je prije liečio, neka ga i sada lieči“.

I sve se ovo događa u eri demokratizacija za malu puk. Ovo neka je na znanje i Zemaljskom Odboru i svim demokratskim vodjama maloga puka.

Nego da dolazi dulcis in fundo. Prigodom smrti Dr. Bitange na 5 tek, mjesto da se neke vodje pomole za dušu pokojnika, oni kiju urote u njegovoj kući, te načelnik Tripalo tuži se na namjestništvo, da Krajina ostala bez liečnika, a Dr. Mladinov naredi, da ostavi Sabor i vrati se u Imotski? Kojom bi se reče imalo ovo krstiti, neka to sama javnost sudi. Poslije ovakovih i sličnih slučajeva mi smo se zamislili i bolno uzduhnuli, šta bi od ove krajine bilo, da je občina upala u njihove ruke . . .

Iz grada i pokrajine.

Pregovori između većine i manjine, vodjeni na namjestništvo, bijušu već prekinuti bez povoljnog rezultata, te se saborska sjednica bila već urečena za sredju popodne, ali je odgodjena za danas, poslije je sam namjestnik grof Attems izšao sa posredujućim predložinom.

O instalaciji presv. biskupa. Naš izvještaj o dinaru kod presv. biskupa treba izpraviti u toliko, da je poglavar g. Kalebić izrazio presv. biskupu čestitanje „u ime vlasti Nj. Veličanstva“, a ne kako je potunjom donesen „u ime Nj. Veličanstva i vlasti“.

Drago nam je pak donjeti tekstualne riječi, koje je presv. biskup rekao, kada je u svom nastupnom govoru u crkvi nekoliko riječi rekao u talijanskom jeziku. Počeo je ovako: „Onima, koji su izrazili posebitnu želju, da čuju glas svoga Pastira i u drugom jeziku, reći cu njima: Iz rečenoga, koje ste svi dobro shvatili, što moramo zaključiti?“ itd.

Sokolski ples, koji se obdržava u subotu, predmet je občeg zanimanja. Sudeći po pripremama, po razprodaji

srećaka i po stiglim darovima, ljetošnji ples će i nadkriti prošlogodišnji. Najavljen je i više deputacija državljana, da se uzmogu udobnije plesati. Vučenje lutrije bit će u nedjelju u 4 sata popodne.

Izvršujući članova „Sokola“ upozorju se, da će prigodom društvenog plesa nastup čete biti u 7 sati večer. Zdravo!

Za družbu sv. Ćirila i Metoda primisimo K 64 sakupljene u Drnišu prigodno vjenčanje gosp. Vjekoslava Nakića, a predlog gosp. Tome Mudronje. Živjeli darovatelji!

Izmjene na svjetioniku u Šibenskoj konalu. Svjetionik na skupine po dva crvena bleska na riu Đebli u konalu sv. Antuna bio je ugašen a zamjenjen svjetionikom crvenih bleskova svako 2 dnevnog časa. Druge osobine svjetionika ostaju netaknute.

Hrvatski Sokol u Zadru prireduje sutra večer velik kraljevski ples u prostorijama „Hrvatske Čitaonice“. Večera imala će držali u Bristolu, ali su zakupnici za branili sokolskog fanfara da preko večere svira, na što je proglašen bojkot Bristol, koji sada bez Hrvata — zieve.

Hrvatski Sokol u Vodicama u nedjelju imao zabavno sielo. Osobito se izlažeće gg. P. Roca, pl. Mascarel, te djevojčice Paskvalina Berović i Zorka Stiglić. Čista prihoda imao je K 101.90.

Kišobrani. U posljednje smo doba čuli ozbiljnih tužaba radi ponestajanja kišobrana iz kavane Velebit. To se ponovilo i zadnjih dana nekoj gospodbi iz okolice. Preporučamo vlasniku da načrtao prijaznički, kako li — eva trista jada — udari padati kriša. Saint-Beuve, vrlo pendatan čovjek, nemalo se sprozgi, no ubroz se smiri, otvori kišobran i postavi se spremati u pozu. No protivnik opazivši to, jak se uzruja i stade oštro protestirati. No Saint-Beuve, sileći se na hladnoću, odgovori kriško: „Ako već moram da poginem, neka bar ne pokisnem“. Dakako te su rieči izazvale slijep, sabije se nadjoše na tlu, duel nije uspio, sve što je još dodati može, jest: da su se oba protivnika vratila kući pod — jednim kišobranom.

Dvoboje pod kišobranom.

O francuzkom piscu Saint-Beuve-u pišta se, da je bio čovjek vrlo mirne naravi i šutljiv. Pa ipak kobnim jednim slučajem zavadi se s nekim dobrim znancem i neproračunavene uvrede tražile su zadovoljštinu — protivničku krv. Dodje do dvoboe. Utvrdiće se i već prihvatiš sablje, kadi li — eva trista jada — udari padati kriša. Saint-Beuve, vrlo pendatan čovjek, nemalo se sprozgi, no ubroz se smiri, otvori kišobran i postavi se spremati u pozu. No protivnik opazivši to, jak se uzruja i stade oštro protestirati. No Saint-Beuve, sileći se na hladnoću, odgovori kriško: „Ako već moram da poginem, neka bar ne pokisnem“. Dakako te su rieči izazvale slijep, sabije se nadjoše na tlu, duel nije uspio, sve što je još dodati može, jest: da su se oba protivnika vratila kući pod — jednim kišobranom.

Marko Markovina

Spit

— Telefon 93. —

Skladište i Zastupstvo

Peći i šparherda,

— Eternita —

Cijevi, dimnjaka i pločica :

: keramike :

Stakala prostih i ornamentalnih

Papendeka tankog i debelog

Zahoda porculane i t. d.

Grubišić & Comp.

u Šibeniku

Održavništvo i stovarište za umjetno gajivo

CALCIUMCIANAMID-A

(Società anonima per la utilizzazione delle forze idrauliche della Dalmazia).

Upute i razjašnjenja o uporabi na

zahtjev badava i franco.

BRZOJAVI „HRVATSKE RIEČI”

Razbijeni pregovori.

Zadar, 15. veljače. Utvaraško-srbsko-demokratska družba odbila je posredujuće predloge, koje bio iznio sam namjestnik grof Attems. Pravaši išli su u susret do skrajnih granica populističnosti, ali većina, uzprkos posredovanju namjestniku, nije pokazala ni najmanju sklonost da se spor rieši često po obe stranke.

Cuvaj protivnik tajnog prava glasa.

Zagreb, 15. veljače. Javila se iz Budimpešte, da se je u zadnjoj konferenciji sa ugarskim ministrima, kojoj je prisustvovan i ministarstveni savjetnik Unkelhäuser, ban Cuvaj izjavio proti uvedenju slobodnog i tajnog prava glasa u Hrvatskoj. Cuvaj je izjavio, kada bi se u Hrvatskoj uvelo tajno pravo glasa, da bi vlasta izgubila kandžiju iz ruke i da ne bi mogla nikada računati na uspjeh kod izbora.

Kramarž za Hrvate.

Prag, 15. veljače. Mlađečki zastupnik Dr. Kramarž je izjavio, da će u parlamentu podržati objektivnu kritiku postupaka prake policije protiv hrvatskih dika pri-godom nedjeljnih ovacija hrvatskim borcima i putnicima u Zagrebu.

Potiorek i Benko.

Sarajevo, 15. veljače. U napor svim poluzvaničnim dementima mnogi saborštini zastupnici tvrde, da se je između poglavice ženije Potioreka i civilnog adilatusa Benka u zadnje vreme poštrio konflikt koji postoji od dulje vremena. Veli se da se je Potiorek u Beču potužio, jer da on kao poglavica ženije nema nikakva upliva na razvoj stvari u temeljima. Njegova je dužnost jedino raprezentacija i podpisivati spise, koji mu se stave na stol.

Sveslavenški novinarski kongres.

Prag, 15. veljače. Sve česko novinštvo pozdravlja u oduljim člancima zaključke centralnog odbora sveslavenškog kongresa novinara, da će se ovogodišnji kongres držati u Pragu. Centralni je odbor namah razvio živu djelatnost, da ovom kongresu budu prisutstvovati novinari iz svih hrvatskih zemalja u što većem broju. Predsjednik odbora redaktek Havlaček je izjavio, da se nuda, da će na ljetosnjem novinarskom kongresu usputi složiti se u pitljaju sveslovenske novinarske agencije.

Slavenska solidarnost na djelu.

Prag, 15. veljače. Poljaci zaključile su prisustvovati sveslavenškom kongresu, jer će mu prisustvovati ruski sokolaši.

Talijani proti sporazumu.

Trst, 15. veljače. Iz okoline zastupnika Mandića, Rybarža i Gregorina saznaće se, da su talijanski zastupnici iz Istre poduzeli sve korake, da se u Istri između Hrvata i njih za sada nepostigne sporazum u piljanu podjelje občina.

Carevinsko vjeće.

Beč, 15. veljače. Carevinsko vjeće sastaje se dne 29 ov. mj.

Ahrenthal na umoru.

Beč, 15. veljače. Stanje ministra vanjskih posala tako se pogoršalo, da se svaki čas očekuje katastrofa.

Graf Frano Thun odlazi?

Prag, 15. veljače. Ovdje se progovara, da će dvorski savjetnik kod namjestnika u Zadru grof Frano Thun do malo vremena bit premješten u Prag.

0 kmetskom pitanju u Bosni.

Beč, 15. veljače. Ovdje se drži, da će u mjesecu ožujku jedno predavanje o bosansko-hercegovačko kmetskom pitanju.

Sporazum između Rusije i Austro-Ugarske.

Beč, 15. veljače. Novine razpravljaju o sporazumu između naše monarkije i Rusije kao o gotovočoj činjenici.

Ša bojišta u Tripolisu.

Rim, 15. veljače. Kod Benghazija ponovo je došlo do oštrog okršaja između talijanskih i turskih četa. Na talijanskoj strani ranjeno je samo jedan konj u ratu. Talijani bombardiraju Scheichsaid.

Iz najnovije republike.

London, 15. veljače. Predsjednik republike Jyanschikai dobio je naslov opuštenog organizatora republike.

Japan je preuzeo zadatak da posreduje u zaštitu stranih podanika.

Obstrukcija u moravskom saboru.

Brno, 15. veljače. Socialisti nastavljaju obstrukciju u saboru zastupnik Hybeš držao je obstrukcionistički govor od 5 sati.

Kramaržova politika.

Prag, 15. veljače. U českom jedinstvenom klubu dolazi do sje napetijih odnosa, budući češki radikalni osudjuju Kramaržovu vladinovsku politiku.

Akcija talijanskog brodovlja.

Carigrad, 15. veljače. Turska je čvrsto odlučila, da će sve Talijane izterjati iz svog carstva, ako talijanski ratni brodovi dodu u egejsko more. Talijani se groze, da će blokirati Solun.

Kriza u predsjedništvu Reichstaga.

Berlin, 15. veljače. Nakon odstupanja centraša Spahina sa časti predsjednika Reichstaga kriza u predsjedništvu još više se zaoštvara, budući podpredsjednik Scheidemann, ostaje na svome, da naime, vjeran socialističkim principima, neće posjetiti careviju Wilima.

Crnogorska vlada proti lihvinu.

Cetinje, 15. veljače. Crnogorska je vlada odlučila da se u Beču učinjenim zajmom od tri milijuna perpera odkupiti seljačke dugove učinjene kod lihvarskih banka. Zajmove će dati seljacima u 6 po sto i oduštu kroz dvadeset i pet godina.

Hrvatska Tiskara (Dr. Krstelj i drug.) Vlastnik, Izdavatelj i odgovorni urednik: JOSIP DREZGA.

Vrućina i žedja...

Oslabljeni i umoran

postan svaki, koji si u vrućim danima gasi žedju sa vinom ili pivom.

Veselje za rad i jakost

očuva si pak svaki, tko popije za ugašenje žedje času ohladjene kave „ENRIL“.

Ovaj „ENRIL“ zavrjetak se pripravlja na posve jednostavnim način. Uzmi u 1 litru vode 2 punе žličice (10 grama) „Francovoga“ kavino g nadomestka „ENRIL“, pušti to 5 dana dobro kuhati; kod 1. vrijeđenja 1 put izmješati, pušti zatim 3 časa, da se stalzoši, odlij zavrjetak, pridometni nešto sladura, te pušti, da se sve to ohlađi.

1 litra te ukusna kave „ENRIL“ stoji sladorom zajedno samo

2-3 p.

Ako se sa mlijekom gorka piće, jest kava „ENRIL“ (6 grama na 1/4 litre vode) izvrstan zajtrak, a takodjer i večera

Ova kava „ENRIL“ proizvadja se jedino u tvornici HENRIKA FRANCKA SINOVU U ZAGREBU, a dobiva se u svakoj trgovini špearske robe.

Jeste li bolestni?

Badava

saobćujem svakome, kako sam ja od dugotrajne bolesti na vratima (stec ugradi) u Padovu pozdravljena. Ne tražim za to nakkove odštete. Čimim to samo, pošto sam za moje bolesti, kada su svu za me bili izgubili svaku nadu, bi odlučio, ako nemački sredstvo moguće sprijeći objaviti na svoj trošak u svim novinama. Gospodja F. Križek, Prag II. - Br. 2007. (Česka). -

koje hoće, da očuva svoju kožu, naročito od ljetnih piega, a koje hoće da dobiju i da odreže meku kožu, neka upotrebljavaju kod pranja samo STECKENFERDOV SAPUN od tijanovne mleke (Znak Steckenferd) od BEROMAN & COMP. Tetschen a. E.

Konad steči par, a dobije se u svim ljekarnama, drogerijama, parfumerijama itd.

Zenske

VELIKA ZLATARIJA GJURO PLANČIĆ VIS - STARIGRAD - VELALUKA

BOGATO SNABDJEVANA PODRUŽNICA ŠIBENIK.

Pokućstvo

solidno i ukusne izradbe može se dobiti uz veoma nizke cene samo kod dobro poznate trgovine

A. DELFIN, Šibenik.

Tapetarska i drvenjačka radionica

POZIV NA SUPSKRIPCIJU

na 1500 prioritetnih dionica po K 200.- = nom. K 300.000.-

„Adria“, dioničke pivovare.

Jadranska banka u Trstu, te gospoda Petar i Gjuro Liebman, kao koncesionari prevaraju Trščansku eksportnu pivovaru i tvornicu slada R. Liebman u Senožečima, koja postoji od god. 1820., u dioničko društvo sa podpunom uplaćenom glavnicom od K 1.000.000.- koja je podijeljena u 2500 podpunom uplaćenim prioritetnih dionica.

Dosadanji posjednici pomenute pivovare preuzimaju sve temeljnike (K 500.000 Nom.).

Od prioritetnih dionica podpisano je privatnim putem već K 200.000.- nom., dok će se ostalih K 300.000.- nom. predati javnoj supskripciji.

Prema pravilima ovog društva od pada izkazanog dobitku ponaprijre

5% dividenda na prioritetne dionice

dok se od eventualnog viška dieli do 5%-na dividenda na temeljne dionice, te eventualna superdividenda na obje vrsti dionica.

Supskripcioni tečaj iznosi K 200.- za prioritetu dionicu od K 200.- Nom.

Dionice participiraju na uspješima društva od 1. oktobra 1911. te se prema tome imaju uplatiti od nom. iznosa 5% tekući kamati od 1. oktobra 1911. do dana uplate supskribiranog iznosa. Postignuti agio-dobitak dodjeljuje se po odbitku supskripcionali troškova pričuvnog zakladi novog društva.

Prijave za supskripciju primaju se kod nizje navedenih zavoda početom od 19. do 29. februara 1912.

Prigodom supskripcije mora se položiti za svaku predbilježenu dionicu K 100.- u gotovom dok se imade ostatak uplatiti nakon objavljene reparcije, koje će uspješi saobčiti svakome subskribantu, najkasnije do 31. marta 1912.

Supskripciona mjesta:

Trst: Jadranska Banka, te njezine podružnice u Ljubljani i Opatiji.

Dubrovnik: Hrvatska vjeroskijska banka, te njezine podružnice Split, Šibenik i Zadar (kao buduće podružnice Jadranske Banke).

Sva eventualna potrebna razjašnjenja podjeljuje Jadranska Banka u Trstu kao i sama pivovara.

U TRSTU, februara 1912.

Petar Liebman

Jadranska Banka

Gjuro Liebman

kao koncesionari.

MALO OGLASNIK

TKO ŽELI KAKOVU OBAVIEST GLEDE NAŠIH OGLASA U „MALOM OGLASNIKU“, DOBIT JE ODGOVOR SAMO ONDA, AKO NAM PRIPÔSALJE MARKU ILI DOPISNU ZA ODGOVOR.

TRAŽI SE za pokrajinu čovjeka praktična, marljiva, koju se razumi u gospodarstvu, po mogućnosti čovjekom bez deje, u zgodovinarstvu nadziranju radnika i nadzor jedne radnje.

STAN od 3 sobe, kuhinja i nuzrednici prostorija traži se u Šibeniku. Pobolje obavijesti daju uprava „Hrvatske Rieci“.

UTIJAVANJE u svjetlo obavija vještca i brzo

lazenu u Trstu.

Kuća u Varošu, na tri poda, sa avljom, prodaje se u upravi našeg lista pod brojem 130.

HARMONIUM, sa tri registra, skoro nov, prodaje se.

HARMONIUM, Obavijesti daje uprava našeg lista.

Hrvatske narodne poslovice

uredio V. J. Skarpa, cijena knjizi broširano K 5.-, a uvezano K 6.-, nabavlja se kod „HRVATSKE TISKARE“ u Šibeniku i u svim knjižarama.

ARTUR GRIMANI I DRUG - ŠIBENIK.

Papirnica - Muzikalije - Školske knjige - Kožnati predmeti - Igračke.

REMINGTON PISAČI STROJEVI - Vrpoči i potrebštine za strojeve sviju sistema.

Specialitet: PAPIR ZA PISAČE STROJEVE 1000 LISTOVA KRUNA 7.20 - Gramofoni.

Gramofonske ploče: ODEON (dvostruk) Kruna 4. - JUMBOLA (dvostruk) Kruna 2.50.

Eugen Pettoello

Pribor satova, zlatarskih i optičkih predmeta i kineških srebrarja
Žlica, viljuška i noževa.
Zajamčena izrada sa 90 grama čistog srebra.
Pečata.
Svake vrsti rezbarije u kojoj mu drago kovini.
Bogati ilustrovani cikl. Tvorčike stalone elene.
Šibenik, Glavna utica, br. 128.

Bolestni na plućima, na grlu,

- na zaduhi -

Tko hoće da se rieši plućnih bolesti ili gribojole, pa i u težem stupnju, tko hoće da ozdravi od zaduha, mame, kako ona bila stara i činila se neizjeđivom, neka se obrati na **A. Wolffsky** Berlin N. 37, Weissensee strasse 79. Mnogobrojne zahvale daju jamstvo za uspjeh njegovog liečenja. — Knjižice badava.

„Djački Dom“ u Zadru

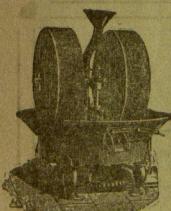
KONVIKT

Prima učenike srednjih škola na stan i obskrbu (vrlo dobra hrana, stan udoban, pranje, čišćenje, krpljenje, nadzor, poduka u svim predmetima itd.) uz mjesечni honorar K 70.

Ujedno primaju se učenici pučkih škola u pripravni tečaj za srednje škole (gimnaziju, realku itd.). Za uslove obrati se ravnateljstvu.

Pravila šalju se bezplatno.

Ravnateljstvo.

ULJARSKE STROJEVE KAO I PODPUNE UREĐAJE U SVAKOJ IZRADI, NAJFINIJA IZVJEŠĆA, VINSKE PREŠE, SVE VRSTI MOTORA, MLINOVIA I GOSPO::: DARSKIH STROJEVA ::::

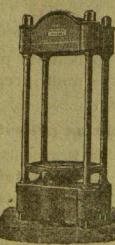
RAZAŠILJE

EMANUEL I OSKAR KRAUS

TRST, VIA S. NICOLO Br. 2.

BRZOJAVI: CARAUS, TRST — TELEFON Br. 2066.

Pošćivanja po našim inžinirima, proračuni i načrti badava.

Krondorfsova
alkalička naravna
kiselica.

Dobiva se u drogariji
V. Vučića

Šibenik -

LJEPOTA I UMILJATO LICE postizava se kroz uporabu

AACHENER - THERMALOVOG SAPUNA

koji je ujedno najbolje sredstvo za očuvanje proti kožnoj bolesti

Dobiva se samo kod braće M. V. ŠKUBANJA — ŠIBENIK (Dalmacija).

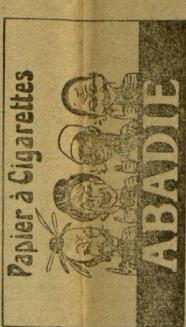
Cijenajest za komade od I-e vrsti K 2:40   Cijena jest za komade od III-e vrsti K 1:40
" " " " II-e " " 1:60   " " " " IV-e " " .80

PRIJE UPORABE

PRODAJEM SVAKOVINSTVNI KOŽA NA MALO I VELIKO. PRIMAJU SE PISMENE MARUČE IZ VANA UZ POUZATINU I BEZ POUZEGA DO IZMINUGA UTANACENOG ROKA IZPLATE. IMADEN VELIKU ZALINU GOTOVINICU SVAKOVINSTVNE OBUCI I OPANAKA. IZRAĐUJE SE BIZO I TAGNO PO NAJFINIJEM I NAJMODERNIJEM SISTEMU, IZRAĐUJE SE OSOBITO PEPORODNIĆE GG. CINOYONICA, C. KRALJ. VONČUTU, ORHİZICHINA I FINANCIAL. STRŽARIMA. PRODAJE SE TAKOĐER I NA MIESECNE DRORKE.

AUGUST ŽIGON — ŠIBENIK.

Austrijsko parobrodarsko društvo na dionice

,DALMATIA“

uzdržava od 1. maja 1911. sljedeće glavne prupe:

Trst—Metković A (poštanska)

Polažak iz Trsta ponедељак u 5 sati posle povratak svake subote u 6 sati prije podne.

Trst—Metković B (poštanska)

Polažak iz Trsta u četvrtak u 5 sati posle podne; povratak svake subote u 6 sati prije podne.

Trst—Metković C (poštanska)

Polažak iz Trsta u subotu u 5 sati posle podne; povratak u četvrtak u 6 sati prije podne.

Trst—Korčula (poštanska)

Polažak iz Trsta u utorku u 5 sati posle podne; povratak u ponedeljak u 6 sati prije podne.

Trst—Šibenik (poštanska)

Polažak iz Trstavskog srijede u 5 posle podne; povratak u utorku u 6 sati prije podne.

Trst—Metković D (trgovacka)

polažak iz Trsta svake nedjelje u 3 sata pr. pod. povratak svake nedjelje u 2:30 posle podne.

Trst—Vis (trgovacka)

Polažak iz Trsta u petak u 5 sati posle podne povratak svaki četvrtak 8:30 prije podne.

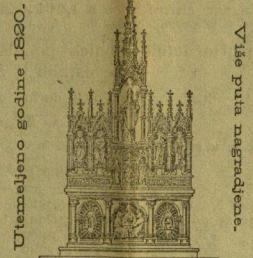
POZOR RODOLJUBI!

Zahtjevajte posvudje
naše igrače karte

,PRIMORKA“

Prva slavenska tvornica
igračih karata u Ljubljani.

INSAM & PRIMOTH
St. Ulrich, Groeden (Tirol).

Utemeljeno godine 1820.

Kiparske radnje iz drveća za crkve
Kipovi svetaca, oltari, propovjedao nice
križni putevi, raspela, jaslice itd.

Katalog uzoraka s cimena daje se badava.
Za dostavu naručbe do štajcie uključivo sa
škrinjom, ne plaća naručitelj.

Kako da se očuvamo od želudačne bolesti?

Sa želudačnom bolesti u današnje vreme jako mnogo ljudi boluje, a da se tome preduzme preporučam u zgodno doba uporabu

Dra. ENGEL'schen NECTAR

koji okrepljuje želudac i omogućuje dobru probavu, te čini svakoga podpuno zdravim. Tko dakle želi očuvati svoje zdravlje do najviše starosti, neka upotrebljava izvrstno i hvaljeno sredstvo:

Dra. Engel'schen Nectar

Ovaj izvrstni Nectar pronađen je od soka iz raznih biljina pa mi san da dobri vino. Djeleći svojim sadržajem na svježost, jakost i probavu. Osim toga je izvrsti likuer za želudac, odnosno želudačno vino i nema nikakve škodljive posljedice. Zdrav i bolesni mogu za poboljšanje zdravja upotrebljavati. Nectar djeluje kod probave i proučjuje pravljene bolesti.

Preporuča se osobito za one

Dra. Engel'schen Nectar

koji želi imati podpuno zdrav želudac. Nectar je izvrstno sredstvo proti želudačnom kataru, grevljima, bolj i slaboj probavi i slizu. Isto tako NECTAR odstranjuje začepljene, ukočenosti, kolikui srčani kucavici, a daje mnogo bolju mirisnu, teč i ugodno spavanje, dočim bezsmrčni, glavobolju i nervoznost unistava. Usled svoga djelovanja, NECTAR na daleko uživat dobar glas, NECTAR djeluje da si kriješ i vesel.

NECTAR se dobiva u pakovanju 3 i 4 K u ljekarnama Šibenika, Sinja, Skradina, Drniša, Tiesna, Biogradu na moru, Vrlike, Knezu, Zadru, Bonkovcu, Kaštelstarog, Splita te u svim većim manjim mjestima Dalmacije. U Šibeniku 3 i više boća „Nectar-a“ po originalnoj ceni u sva mjesto Austro-Ugarske.

Čuvajte se patovreњa!

Zahtjevajte samo izključivo

Dra. Engel'schen Nectar

Moj NECTAR nije nikakva tajna. Sadržina mu je: Samos 300, vinska žesta 150, malinov sok 100, crveno vino 100, sok od jagoda 100, sok od trešnja 200, stolnik 30, sumak jagoda 30, peline 30, koromač, anis, ostrepare i drugo kerušje po 10, pomešano sva skupa.

HRVATSKA VERESIJSKA BANKA

PODRUŽNICA ŠIBENIK

Centralna DUBROVNIK. Podružnica u SPLITU i ZADRU
DIONIČKA GLAVNICA 2,000.000 K
PRIČUVNA ZAKLADA U PRITIČI 250.000

BANKOVNI ODJEL

PRIMA ULOŽKE NA KNJIŽICE U KONTO KURENTU
I ČEK PROMETU; ESKOMPTUJE MJENICE, OBAVLJA
INKASO, POHRANJUJE I UPRAVLJA VSIEDNINE, DE-
VIZE SE PREUZIMLJU NAUKLANTURNE, IZPLATE NA
SVIM MJESTIMA TU I INOZEMSTVA OBAVLJAJU SE
BRZO I UZ POVOJNE UVJETE.

MJENJAČNICA

KUPUJE I PRODAJE DRŽAVNE PAPIRE, RAZTERET-
NICE, ZALÖNICE, SRECKE, VALUTE, KUPONE,
PRODAJA SREČAKA NA OBROČNO ODPLAĆIVANJE,
OSJEGURANJE PROTIV GUBITKA ZRIEBANJA, REV-
IZIJA SREČAKA I VRIEDNOSTNIH PAPIRA BEZPLAT-
NO. UNOVČENJE KUPONA BEZ ODBITKA.

**TVORNICA PAPIRNATIH VREĆICA
ANTE ZORIĆ - ŠIBENIK - (DALMACIJA).**

Tvornica je uređena sa svim potrebnim strojevima
Izrađuje vrećice u svim veličinama i u svim bojama.
Ovo je prvo i jedino domaće poduzeće ove vrste.
Ciene su vrlo umjerene, te domaći potrošiocu ne će
imati razloga, da pored domaćeg poduzeća služe.
se izvana.

-- NARUČBE SE IZVRŠUJU VRLO BRZO I TOČNO. --

POSLE UPORABE